
Cieszyn-Wzgórze Zamkowe, gm. loco, woj. bielskie, AZP 108-44/1

Informator Archeologiczny : badania 32, 226-227

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

CIESZYN-Wzgórze Zamkowe, gm. loco, woj. bielskie, AZP 108-44/1

- założenia obronne średniowiecznego zamku piastowskiego - cylindryczna wieża ostatecznej obrony - XIII w.

Badania wykopaliskowe przeprowadził mgr Wiesław Kuś przy konsultacji archeologicznej dr. Zbigniewa Pianowskiego i architektonicznej prof. dr. hab. Janusza Bogdanowskiego. Finansował PSOZ . Szósty sezon badań.

W roku 1998 prace badawcze przy wieży cylindrycznej koncentrowały się na dalszej eksploracji nawarstwień, które odsłonięte zostały w poprzednim sezonie badawczym. Dotyczyło to głównie obiektów, którymi „obudowano” wieżę w okresie pełnego średniowiecza czyli w okresie budowy gotyckiego zamku książęcego.

Mur obronny wewnętrzny - od strony południowo-wschodniej, na poziomie podstawy nasypu, którym obsypano wieżę, odsłonięto przylegający do badanej wieży fragment średniowiecznego muru o długości 4 m. i szerokości 0,8 m. Mur wykonany został z dobrze opracowanego kamienia wapiennego, kładzionego na zaprawie wapiennej. Pozostałości zagłębień w licu zewnętrznym wieży cylindrycznej wskazują, że mur ów został dowiązany do wieży, prawdopodobnie w okresie rozbudowy zamku gotyckiego (XV w.). W rejonie złączenia muru oraz wieży wykonano wstępny, sondażowy wykop o wymiarach 2 x 2 m, odsłaniając odsadzkę fundamentową. W trakcie prac tych dotarto do nawarstwień z materiałem późnośredniowiecznym, w tym na uwagę zasługuje przydenna część średniowiecznego naczynia szklanego.

Dalsze badania w tym rejonie zaplanowano na rok następny. Obiekt ten można zidentyfikować na rysunku zamku z 1647 r.

Fundament kamienno - ceglany o kształcie nieregularnego prostokąta - w odległości 1,2 m na północ od muru wewnętrznego i równoległe do niego, odkryto w 1997 r. fragment niezidentyfikowanego bliżej (pozostałość budynku?) muru kamiennego. Badania w 1998 roku, które polegały na pogłębieniu wykopu założonego we wnętrzu odkrytej konstrukcji, potwierdzają spostrzeżenia z poprzedniego roku o istnieniu w tym rejonie konstrukcji budynku związanego z gotyckim zamkiem, przylegającej od wschodu do ściany wieży. Pozyskany materiał ceramiczny nosi cechy nowożytnie (XVII w.). Analiza zachowanych materiałów ikonograficznych wskazuje na pozostałości zabudowań o nieokreślonym przeznaczeniu - możliwe, że mamy do czynienia z budynkiem o charakterze gospodarczym.

Mur obwodowy zewnętrzny - kontynuowane prace eksploracyjne prowadzone w rejonie odkrytego międzymurza w 1998 r., pozwoliły na uchwycenie większych fragmentów zewnętrznego muru obwodowego otaczającego zamek górny oraz odsłonięcie kilkumetrowego fragmentu lica wewnętrznego. W ostatnim sezonie przedłużono wykop odsłaniający omówioną konstrukcję muru w celu stwierdzenia, czy mur ten łączy się z murem wieży. Obwodowy mur zewnętrzny został dobudowany do lica wspomnianej wieży.

Piec kopułowy - w rejonie międzymurza odkryto (1996) pozostałości konstrukcji pieca kopulastego, służącego do wypału cegły. Kontynuacja badań w 1998 r. ujawniła, że górna, ceglana kopuła spoczywała na kamiennym fundamencie o wysokości 0,9 m. i grubości 0,7 m., wykonanym w głównej mierze z dużych otoczaków. Całość konstrukcji pieca spoczywa na nieutwardzonym, gruzowym podkładzie. Obiekt ten należy wiązać z XIX-wieczną przebudową pozostałości zamku średniowiecznego.

Mur północny /obwodowy /, kontynuacja muru obwodowego - zachodniego.

Eksploracja nawarstwień bezpośrednio przy licu, zewnętrznym wieży cylindrycznej, od strony północno-wschodniej, ujawniła pozostałości konstrukcji muru kamiennego, związanego z konstrukcją wieży. Nieduży, odsłonięty fragment jednoznacznie koresponduje z murem obwodowym od strony zachodniej. Ze względu na istniejący tutaj także mur oporowy o wysokości 4,0 m, który wspierał usunięty nasyp, dalsze odsłanianie tegoż muru odłożono do następnego sezonu - nastąpi wtedy wzmocnienie konstrukcji całej budowli.

Wykop 4 - kontynuowano eksplorację wykopu 4, osiągając poziom stopy fundamentu wieży cylindrycznej od strony lica zewnętrznego. Poziom ten jest zgodny z poziomem stopy

uzyskanych od wewnątrz (wykop 5). Poniżej stopy fundamentu wystąpiły nawarstwienia związane ze wspomnianymi wcześniej nawarstwieniami wału wczesnośredniowiecznego. W pogłębieniu wykopu nie wystąpił żaden ruchomy materiał zabytkowy.

Jak już wspomniano, w wykopach od strony wschodniej pozyskano głównie materiał ceramiczny, datowany na okres nowożytny. Wyjątek stanowi tutaj materiał średniowieczny, który wystąpił w bezpośrednim sąsiedztwie muru wewnętrznego.

CZCHÓW, st. 1, gm. *loco*, woj. tarnowskie, AZP 107-63/1

- ruiny zamku średniowiecznego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 24 sierpnia do 16 listopada przez mgr. Andrzeja Szpunara (Muzeum Okręgowe Tarnów). Piąty sezon badań. Przebadano obszar 2 arów.

Pod nadzorem archeologa porządkowano wzgórze zamkowe, część odsłoniętych murów zasypano, zniwelowano teren wokół wieży zamkowej zdejmując nadkład gruzowy.

Odsłonięto fundamenty murów budowli przy wieży zamkowej.

Odsłonięto niewielkimi sondami zarys budowli bramnej, usytuowanej od zachodniej strony wzgórza przy murze obwodowym na stromym stoku.

Wykonano przekop w strefie domniemanego podjazdu do budowli bramnej.

Materiał zabytkowy to liczna ceramika późnośredniowieczna, przedmioty metalowe, m.in. strzemiona żelazne, miecz w pochwie, płytki zbroi.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym Tarnowie.

Badania nie będą kontynuowane.

Daniłowo Małe, st. 1, gm. Łapy, woj. białostockie, AZP 41-84/12 - patrz: wczesne średniowiecze

Daniłowo Małe, st. 6, gm. Łapy, woj. białostockie, AZP 41-84/34 - patrz: wczesne średniowiecze

Dąbrowa Górnicza- Łosień, st. 2, gm. *loco*, woj. katowickie, AZP 96-50 - patrz: wczesne średniowiecze

DĄBRÓWNO, st. I, gm. *loco*, woj. olsztyńskie

- stare miasto, osadnictwo późnośredniowieczne i nowożytne (XIV-XX w.)

Wykopaliskowe badania wyprzedzające, przeprowadzone w dniach od 22 października do 13 listopada przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowane przez J. Matczaka (inwestor prywatny). Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 210 m².

Badania archeologiczne prowadzono w południowo-wschodnim narożniku rynku w Dąbrównie. W ich wyniku odsłonięto i zadokumentowano piwnice budynku, który został wzniesiony w drugiej połowie XIX wieku, a uległ zniszczeniu w 1945 roku, po podpaleniu miasta przez armię radziecką.

Budynek ten znajdował się w południowo-wschodniej pierzei rynku, a obecnie przy ul. Kościuszki 19. Była to duża kamienica, niemal w całości podpiwniczona. W trakcie prowadzonych prac odsłonięto jej partie fundamentowe wraz z piwnicami w części południowo-zachodniej. Dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności projektowany budynek, pod który wykonano wykop, pokrywa się z połową istniejącej tu kiedyś zabudowy. Odsłonięte piwnice posiadały obszerne pomieszczenia i stosunkowo szerokie korytarze. Podziały wewnętrzne zostały dokonane przez wzniesienie ścianek z cegły nowożytnej, łączonej na zaprawę gliniano-piaskową, a w nielicznych tylko przypadkach słabą zaprawę wapienną. W obrębie odgruzowanej piwnicy stwierdzono funkcjonowanie trzech rodzajów